

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Медичне право»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітня програма	Право
Заняття:	II семестр 2023-2024 н.р.
Лекції	1 година на тиждень згідно розкладу
Семінарські	1 година на тиждень згідно розкладу
Кількість кредитів	4
Мова викладання	Українська

**DNIPRO UNIVERSITY
of TECHNOLOGY
1899**

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Пушкіна Олена Вікторівна
Наукова ступінь	доктор юридичних наук
Наукове звання	професор
Посада	завідувач кафедри цивільного, господарського та екологічного права НТУ «Дніпровська політехніка»
Контакти	моб: 050-4530840
E-mail	pushkina.o.v@nmu.one
Профайл	http://cgp.nmu.org.ua/ua/vykl.php
Консультації	ауд.10/312, 2 години на тиждень (згідно графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри)
Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра цивільного, господарського та екологічного права, 10 корпус, 3 поверх, ауд. 314
Онлайн-консультації	електронна пошта (щоденно, окрім вихідних і святкових днів) pushkina.o.v@nmu.one

1. Анотація до курсу

Останнім часом в Україні особливо актуальними стали питання юридичного забезпечення медичної діяльності. Це пов'язано з розвитком приватної медичної практики, впровадженням добровільного медичного страхування та розробкою нормативно-правової бази для введення загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування. Також враховується використання новітніх досягнень медичної науки, таких як трансплантологія, репродуктивні технології, клонування, а також поліпшення управлінської діяльності в галузі охорони здоров'я.

Медичне право є навчальною дисципліною, яка вивчає правові аспекти, що стосуються медицини, охорони здоров'я та взаємовідносин між медичними працівниками, пацієнтами та іншими зацікавленими сторонами в медичній сфері. Ця галузь права регулює велику кількість питань, пов'язаних з медичною практикою, біоетикою, правами пацієнтів, медичною конфіденційністю та іншими медично-правовими питаннями.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни "Медичне право" є надання студентам знань, формування розуміння та навичок у галузі правового регулювання медичної діяльності для забезпечення якості та етичності медичної практики.

Завдання курсу:

- + визначити актуальні проблеми теоретичного та прикладного характеру сучасного медичного права України;
- + виявити недосконалість правового регулювання медичних відносин;
- + дослідити основні прийоми і способи вирішення правозастосовних проблем у правовідносинах медичної сфери;
- + засвоїти основні правові механізми вирішення проблем медичного права теоретичного та прикладного характеру;
- + виробити навички щодо правового аналізу та наукового обґрунтування напрямів удосконалення діючого медичного законодавства України.

3. Результати навчання

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)
Здійснювати правоінтерпретаційну роботу, професійне та відповідальне тлумачення норм медичного права
Здійснювати правозастосовну роботу – реалізацію норм матеріального і процесуального права
Самостійно провадити дослідницьку та інноваційну діяльність, здійснювати наукові дослідження з окремих проблем медичного права
Здійснювати захист прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, об'єднань громадян і організацій, інститутів громадянського суспільства
Здійснювати правотворчу роботу: продукування правових актів (локальної правотворчості), підготовку інноваційних проектів нормативно-правових актів, юридичне забезпечення дотримання процедури набрання правовим актом законної сили
Розуміти етичні проблеми, що виникають у медицині, і розвивати навички аналізу та розробки

етичних стратегій

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ МЕДИЧНОГО ПРАВА. МІСЦЕ МЕДИЧНОГО ПРАВА В СИСТЕМІ ПРАВА УКРАЇНИ
1. Предмет і методи медичного права
2. Медичні правовідносини: поняття, види, склад
3. Система і джерела медичного права
4. Медичне право як навчальна дисципліна і галузь науки
ТЕМА 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
1. Поняття та види фармацевтичної діяльності
2. Суб'єкти фармацевтичної діяльності та їх правовий
3. Фармацевтична продукція та порядок її обігу
4. Право патентного захисту фармацевтичної продукції
5. Притягнення до юридичної відповідальності
ТЕМА 3. МЕДИЧНА ДОПОМОГА ТА МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ
1. Правова природа медичної допомоги і медичної послуги. Поняття медичного обслуговування
2. Підстави зобов'язань з надання медичної допомоги
3. Забезпечення загальнодоступності медичної допомоги
4. Види медичної допомоги
5. Правове забезпечення вакцинації населення
6. Право на зайняття народною медициною (цілительством)
ТЕМА 4. ДОГОВІР ПРО НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ
1. Класифікація договорів у сфері медицини
2. Поняття договору про надання медичних послуг
3. Юридична природа, особливості виконання зобов'язань з договору про надання медичних послуг
4. Види договорів про надання медичних послуг
5. Елементи договору про надання медичних послуг
6. Цивільно-правова відповідальність за неналежне виконання договору про надання медичних послуг
ТЕМА 5. ПРАВА ЛЮДИНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ
1. Загальна структура і класифікація прав людини у сфері охорони здоров'я
2. Права людини й окремих груп населення у сфері охорони здоров'я
3. Поняття та види медичного страхування
4. Загальні засади нормативно-правового забезпечення медичного страхування в Україні
5. Добровільне медичне страхування
6. Обов'язкове медичне страхування та перспективи його запровадження в Україні
ТЕМА 6. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
1. Цивільно-правова відповідальність у сфері охорони здоров'я
2. Кримінальна відповідальність за правопорушення у сфері охорони здоров'я
3. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері охорони здоров'я
4. Дисциплінарна відповідальність медичних працівників
СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ
Історія розвитку правової охорони прав пацієнта на території України
Міжнародні та вітчизняні стандарти прав пацієнта
Правове регулювання забезпечення реалізації правової охорони прав пацієнта в Україні

Державна політика у сфері забезпечення прав пацієнта

Професійний медичний ризик як підстава звільнення від відповідальності за заподіяння шкоди життя та здоров'ю пацієнта

Згода пацієнта на проведення медико-біологічного втручання як підстава звільнення від відповідальності

4. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Спеціально обладнана проектором аудиторія 10/307 або 10/310 для проведення лекційних та семінарських занять.

Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Студент повинен мати активований аккаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Office 365 та бути зареєстрованим у СУДН «Moodle» на дистанційний курс з навчальної дисципліни «Медичне право».

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	Відмінно
74 – 89	Добре
60 – 73	Задовільно
0 – 59	Незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного контролю складатиме не менше 60 балів.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні питання	усне опитування, бліц-опитування, дискусії методи: евристичних питань, частково-пошуковий, діалогового спілкування	виконання підсумкового контрольного завдання або тестування	визначення середньозваженого результату поточних контролів; оцінювання підсумкової контрольної залікової роботи або підсумкове тестування
семінарські	контрольні завдання, співбесіда	виконання контрольних завдань, дискусія методи: «навчаючи, вчуся», study case, робота в малих групах		

6.3. Критерії оцінювання за відповідний вид навчальної діяльності студента

Реальні результати навчання здобувача вищої освіти ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для засвоєння навчального матеріалу навчальної дисципліни «*Медичне право*» необхідні такі види занять, як лекції, семінарські заняття та самостійна робота. На лекціях здобувачі вищої освіти ознайомлюються переважно з теоретичною частиною матеріалу, що закріплюється та поглиблюється на семінарських заняттях. Вивчення дисципліни включає в собі й дистанційну організацію навчання, зокрема, за допомогою дистанційної платформи MOODLE.

Для оцінювання теоретичного матеріалу навчальної дисципліни «*Медичне право*» можуть використовуватись різні форми та методи контролю знань здобувачів вищої освіти: доповіді, експрес-опитування, доповнення відповіді, вільна дискусія, співбесіда, обговорення рефератних повідомлень, підготовка есе, розв'язання казусів та задач, індивідуальні завдання та інші. Аудиторна робота здобувача на заняттях оцінюється безпосередньо викладачем при проведенні заняття. Участь в аудиторних заняттях передбачає активне включення здобувача в дискусії із викладачем та іншими здобувачами групи, ставлення питань, поширення власних думок, вражень та досвіду. Також оцінюється системність та активна участь у груповій діяльності. Оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни «*Медичне право*» здійснюється шляхом виставлення балів за кожний вид навчальної діяльності за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль з дисципліни проводиться протягом семестру з метою діагностування рівня знань, умінь та навичок. Визначення рівня сформованості дисциплінарних компетентностей та результатів навчання здійснюється на семінарських заняттях. За змістом він включає два аспекти: якість засвоєння матеріалу, який охоплюється темами навчальної дисципліни, та сумлінність здобувачів у їх практичній та самостійній роботі. Семінарські заняття можуть контролюватися через перевірку, оцінку й аналіз виконання контрольних завдань, наданих викладачем. Навчальним курсом передбачена варіативність у семінарських заняттях. Це виражається як у формі занять (дискусії, дебатів, обговорень, кейс-стаді, підготовка контрольних завдань), так і у тематиці. Рівень знань, підготовленості, ерудиції, активності здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях оцінюється викладачем самостійно.

Певні завдання можуть виконуватися з використанням відповідних електронних ресурсів та додаткових матеріалів.

До критеріїв оцінювання якості підготовки до семінарських занять та/або контрольних завдань відноситься:

- ❖ рівень знань (глибина і міцність, користування понятійним апаратом, послідовність і точність відповіді);
- ❖ навички самостійної роботи (опрацювання додаткової літератури, робота з законодавством).

Робота на семінарських заняттях та/або виконання контрольних завдань оцінюються максимально у 10 балів кожне, причому:

8 – 10 балів – вміння повністю та систематично викласти отримані знання. У такому випадку, студент здатен виявити пізнавальну активність та показати інтерес до практичних завдань. Йому притаманні навички аналізу та синтезу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, формулювання висновків та узагальнень. Додатково, студент здатний опиратися на відомі факти і відомості. Хоча можуть виникнути окремі непомітні помилки, студент самостійно може їх виправити. Він виявляє пізнавальний інтерес до практичного завдання і проявляє творчий підхід у його виконанні;

5 – 7 балів – повне та систематичне викладення отриманих знань. Студент здатний виділити істотні ознаки навчальної дисципліни за допомогою аналізу та синтезу, встановити причинні зв'язки та сформулювати висновки та узагальнення. Хоча можуть зустрічатися окремі несуттєві помилки, студент самостійно може їх виправити. Важливо, що студент підтверджує свої знання відомими фактами і відомостями;

2 – 4 балів – неповне викладення одержаних знань, але це не перешкоджає засвоєнню наступного матеріалу програми. Хоча можуть бути суттєві помилки, їх можна виправити за допомогою викладача. Студент може зазнавати труднощів у виділенні суттєвих ознак навчальної дисципліни, а також у встановленні причинних зв'язків і формулюванні висновків;

0 – 1 балів – неповне, нелогічне і безсистемне викладення навчального матеріалу, що супроводжується суттєвими помилками, які навіть не виправляються за допомогою викладача. Здобувач вищої освіти може проявляти повне незнання або нерозуміння навчального матеріалу, не здатний дати відповідь на будь-яке поставлене запитання. Він потребує додаткових запитань від викладача, недостатньо самостійний. Проявляє пасивність і відсутність пізнавального інтересу до предмету, що вивчається. Недостатня увага під час занять та брак інтересу до практичних завдань також можуть спостерігатись.

Оцінюється робота студента з другого по шосте семінарські заняття та/або виконання контрольних завдань. Максимальна кількість балів за семінарські заняття та/або виконання контрольних завдань складає 50 балів.

Самостійна робота може здійснюватися у таких формах як підготовка до семінарських занять, самостійне вивчення додаткової літератури та додаткових питань, самостійне ознайомлення з нормативно-правовою базою, розв'язання завдань, робота з інформаційними ресурсами, підготовка до заліку. Рівень знань, підготовленості, ерудиції, активності здобувачів вищої освіти при самостійній роботі оцінюється викладачем самостійно у 0 – 20 балів.

Підсумковий контроль – комплексне оцінювання рівня сформованості дисциплінарних компетентностей. Метою підсумкового контролю є комплексне оцінювання рівня сформованості результатів навчання з дисципліни за чверть, семестр або навчальний рік.

Для навчальної дисципліни «*Медичне право*» передбачений підсумковий контроль у формі **диференційованого заліку**.

Залік здійснюється письмово. Дозволяється після або під час письмового заліку проводити співбесіду зі здобувачем вищої освіти для уточнення оцінки, як з ініціативи викладача, так і з ініціативи студента.

За умови отримання студентом **не менше 60 балів** за результатами поточного контролю, викладач, враховуючи активну та системну роботу здобувача на заняттях та/або на платформі MOODLE, може на підставі результатів поточного контролю визначити та визнати загальну оцінку за залік без участі здобувача.

За умови отримання **менше 60 балів** за результатами поточних контролів студент повинен пройти підсумковий контроль.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент має право до кінця сесії виконати комплексну контрольну роботу, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання для покращання підсумкової оцінки.

Підсумкове оцінювання рівня знань здобувача передбачає виконання підсумкового тестування за темами дисципліни.

<p>Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)</p>	<p>Залік відбувається у письмовій формі та/або з використанням можливостей дистанційної платформи MOODLE шляхом виконання підсумкової залікової роботи.</p> <p>Залік передбачає підсумкове оцінювання рівня знань здобувача шляхом виконання контрольного підсумкового тестування.</p> <p>Кількість питань – 20. За кожну вірну відповідь на питання здобувач отримує 1,5 балів. Максимальна кількість балів за підсумкове тестування складає 30 балів.</p> <p>Загальна кількість балів з курсу навчальної дисципліни розраховується шляхом врахування балів, які здобувач отримав за семінарські заняття та/або виконання контрольних завдань з курсу дисципліни 0-50 балів, самостійна робота – 0-20 балів, підсумкове оцінювання – 0-30 балів. Максимальна кількість балів з навчальної дисципліни складає 100 балів.</p>
---	---

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту та бути зареєстрованими у СУДН «Moodle» на дистанційний курс з навчальної дисципліни «Медичне право».

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office 365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Медичне право» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно курсу мають надсилатися на університетську корпоративну електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

7.4. Відвідування занять.

Для студентів денної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Студентам, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших студентів, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби).

7.5. Бонуси. Студенти (денна форма навчання), які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій, отримують додатково 6 балів до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

8. Ресурси і література:

1. Декларація про політику у сфері забезпечення прав пацієнтів в Європі, ВООЗ; 1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://samlib.ru/s/stonogin_s_w/europe.shtml.

2. Лісабонська декларація щодо прав пацієнта від 01.10. 1981 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/990_016

3. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод від 04.11.1950 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/995_004

4. Конвенція про захист прав і гідності людини у зв'язку із застосуванням досягнень біології й медицини, Рада Європи; від 04.04.1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_334.

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/80731-10

6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/2341-14

7. Цивільний кодекс України від 28.06.1996 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40. - Ст. 356.

8. Закон України «Про донорство крові та її компонентів» від 23.06.1995 р. № 239/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/239/95-вр

9. Закон України «Про екстрену медичну допомогу» від 05.07.2012 р. № 5081-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/5081-17

10. Булеца С.Б. До питання про об'єкт при здійсненні медичної діяльності. Наук. вісник Ужгор. націон. ун-ту: Серія: ПРАВО. Випуск 19. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2012. С. 20-23.

11. Герц А.А. Договірні зобов'язання у сфері надання медичних послуг: дис. ... докт. юрид. наук: спец. 12.00.03. Львів, 2016. 421 с.